

УДК 378.147.157:811

**ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КЕЙС-ТЕХНОЛОГИЙ С ЦЕЛЬЮ ОРГАНИЗАЦИИ
ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ СТУДЕНТОВ
ИНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ВУЗА.**

© Зеленин Г.И.

Украинская инженерно-педагогическая академия

Информация об авторе:

Зеленин Геннадий Иванович: ORCID: 0000-0003-1274-2311; zelenin_g@ukr.net; кандидат психологических наук, заведующий кафедрой иностранных языков; Украинская инженерно-педагогическая академия; вул. Университетська, 16, м. Харків, 61003, Україна.

В данной статье анализируется понятие метода "Case Study", его многокомпонентная структура, состоящая из блоков: управляющий, информативный, практический и контролирующий и основные характеристики кейс-метода. Выделяются несколько проблемных областей, на которые преподаватель должен обратить внимание при использовании данного метода для организации дистанционного обучения иностранному языку будущих инженеров-педагогов. В статье представлены преимущества этого метода в рамках обучения иностранным языкам дистанционно: вербальная коммуникация и коммуникативно-ориентированные ситуации общения на иностранном языке, взаимодействия студентов между собой посредством ИКТ, применение информационной поддержки работы студента. Статья раскрывает значимость данного метода в рамках преподавания иностранного языка будущим инженерам-педагогам, которая обуславливается его многофункциональностью, возможностью решать предложенные задачи комплексно, а кроме того вероятностью актуализации, использования приобретенных ранее умений и навыков практически, что в особенности важно при внедрении компетентностного подхода в обучение.

Ключевые слова: кейс, иностранный язык, обучение, информационные технологии, инженер-педагог, дистанционное обучение, глоссарий, блог.

Г.И. Зеленин «Використання кейс-технологій з метою організації дистанційного навчання іноземної мови студентів інженерно-педагогічного вузу»

У статті аналізується поняття методу "Case Study", його багатокомпонентна структура, що складається з блоків: керуючий, інформативний, практичний і контролюючий і основні характеристики кейс-методу. Виділяються кілька проблемних областей, на які викладач повинен звернути увагу при використанні цього методу для організації дистанційного навчання іноземної мови майбутніх інженерів-педагогів. У статті представлені переваги цього методу в рамках навчання іноземним мовам дистанційно: вербальна комунікація і комунікативно-орієнтовані ситуації спілкування іноземною мовою, взаємодії студентів між собою за допомогою ІКТ, застосування інформаційної підтримки роботи студента. Стаття розкриває значимість даного методу в рамках викладання іноземної мови майбутнім інженерам-педагогам, яка обумовлюється його багатofункціональністю, можливістю вирішувати запропоновані завдання комплексно, а крім того ймовірністю актуалізації, використання придбаних раніше вмій і навичок практично, що особливо важливо при впровадженні компетентнісного підходу в навчання.

Ключові слова: кейс, іноземна мова, навчання, інформаційні технології, інженер-педагог, дистанційне навчання, глосарій, блог.

G. Zelenin «Use case-technology for distance learning foreign language students of engineering pedagogical university»

This article examines the concept of the "Case Study", its multicomponent structure, including the following blocks: managing, informing, practical and monitoring, and the main characteristics of case study concept. Singled out several problem areas that the teacher should pay attention when using this method for distance learning foreign language teachers of future engineers. The article presents the advantages of this method in the teaching of foreign languages on-line: the verbal communication and communicative-oriented situation of communicating in a foreign language, the interaction between students by means of ICT, the information support using of the student's work. The article shows the given concept significance in the frames of foreign language teaching of future engineer-teachers, caused its multifunctionality, the possibility to solve the proposed tasks fully, and in addition the using of previously acquiring knowledge in practice, that it's very important during competence approach implementation in training.

Key words: case, foreign language, learning, information technologies, engineer-teacher, distance learning, glossary, blog.

Постановка задачі. Обучение иностранным языкам сегодня является одной из главных составляющих профессионально-педагогического образования. Профессиональный образ современного инженера-педагога на сегодняшний день прежде всего характеризуется свободным владением иностранным языком, что привносит в него как индивидуальные, так и специальные качества – коммуникабельность, умение вовремя и правильно реагировать на изменения, действовать в команде, принимать достойные внимания решения.

Актуальность проблемы. Введение компетентностно-ориентированного подхода в практику инженерно-педагогического образования требует поиска специальных форм организации и применения лично ориентированных способов обучения, индивидуализации, дифференциации, использования проектно-исследовательских методов. Принципиально, чтобы студент оказался не в позиции обучения, когда академический материал подается в готовой форме, а в позиции поиска, креативного понимания знаний. Содержание такого метода состоит в том, что студентам следует понять реалистичную ситуацию, которая параллельно отображает не только лишь какой-нибудь фактический вопрос, однако и актуализирует конкретный комплекс знаний, который следует усвоить, чтобы решить определенную задачу. В этом случае сама задача не имеет точных решений.

Кейс-метод (метод анализа ситуаций) является одним из наиболее результативных методов активизации преподавания. Он ориентирован на развитие заинтересованности студентов в самом процессе получения знаний в проблемных ситуациях, а кроме того в коммуникационных ситуациях, что является особенно важно при изучении иностранного языка.

Значимость данного метода в рамках преподавания иностранного языка будущим инженерам-педагогам обуславливается его многофункциональностью, возможностью решать предложенные задачи комплексно, а кроме того вероятностью актуализации, использования приобретенных ранее умений и навыков практически, что в особенности важно при внедрении компетентностного подхода в обучение. Следует выделить, что данную педагогическую методику успешно можно применять в системе и очного, и дистанционного образования, учитывая, безусловно, особенности каждой формы обучения.

Кейс-метод дає можливість глибоке виявити педагогічний потенціал дистанційного навчання іноземній мові в інженерно-педагогічному вузі.

В вузі існують наступні напрями інтерактивного взаємодія суб'єктів освітнього процесу: студент – предмет, викладач – студенти, студент – студент. Безсумнівно, що при дистанційному навчанні взаємодія студента з предметом пріоритетна, і це має велике вплив на інші напрями взаємодія. Важливість кейс-методу визначається тим, що він дає можливість зміцнити взаємодія напрямку «студент – студент», що можна сформулювати як нове визначення і значимий ресурс дистанційного навчання, який характеризується:

- незалежністю особистості при формуванні свого соціального світу;
- взаємодією з об'єктами і іншими суб'єктами оточуючої дійсності;
- трансформацією ролевих позицій при роботі в команді;
- застосуванням ігрової середовища взаємодія;
- використанням рефлексії в ході розвитку свідомості.

Постановка задачі. В межах даної статті розглядається використання кейс-методу для організації дистанційного навчання іноземній мові студентів інженерно-педагогічного вузу, передбачається розкрити поняття методу "Case Study", його структуру і основні характеристики.

Изложение основного материала. Кейс-метод є інновацією з точки зору методології викладання, а дистанційне навчання, в свою чергу, - це нововведення з точки зору технології; к тому ж вони відмінно доповнюють і розширюють можливості одне одного. Основною фігурою в дистанційному навчанні є студент, який самостійно визначає цілі свого навчання і формулює способи досягнення цих цілей. Одним з головних переваг дистанційного навчання є гнучкість, яка дає можливість абсолютно всім суб'єктам навчального процесу працювати над виконанням курсу в тому місці, і в той час, коли йому зручно і це не надто важливо, в тому темпі, який підходить кожному конкретному студенту. На сьогоднішній день це є важливим тому, що студенти інженерно-педагогічних спеціальностей хочуть не просто отримати теоретичні знання в області іноземної мови, а отримати практичні навички і вміння, в яких вони гостро потребують в своїй майбутній професійній діяльності. В основі дистанційного викладання і кейс-методу лежить така педагогічна модель, як конструктивізм. В такій моделі знання і вміння отримуються в ході партнерства студента і викладача, і кожен з них ділиться своїм особистим досвідом і привносить свою інтерпретацію. Акцент робиться на використання процесів партнерства, рефлексії і навички.

Самостійна діяльність студентів по вивченню різних друкованих і електронних академічних матеріалів лежить в основі концепції дистанційного навчання, і така діяльність надається в формі кейсу. Навчальні матеріали «кейсів» інтерактивні, передбачають і стимулюють самостійну роботу студентів. Застосування кейс-методу в дистанційному навчанні дає можливість зміцнити взаємодія по напрямку студент-студент (разом з напрямками студент - викладач і студент-предмет), що сприяє швидкому і безпроблемному звиканню студентів до дистанційної форми роботи. В залежності від сюжету, який представлений в ситуації, дана технологія може включати в себе дискусії, ролеві або ділові ігри. Її можна застосовувати з метою підготовки або як складову частину навчальної проектної діяльності.

Процес досвідченого застосування кейс-технологій реалізується колективом кафедри іноземної мови Української інженерно-педагогічної академії при дистанційному навчанні англійській мові студентів всіх спеціальностей, починаючи з 2015 навчального року. Кейс побудований таким чином, щоб направити майбутніх інженерів-педагогів до взаємодія і спільної роботи, а можливість застосування прогресивних інформаційно-комунікаційних технологій (ведення блогів, участь в форумах, чатах і т.д.) гарантує функції кейсу в межах спеціального освітнього сайту.

Кейс технология - дистанционная обучающая технология, которая основана на предоставлении студентам информационных обучающих ресурсов в виде специальных комплектов учебно-методических комплексов, которые предназначены для самостоятельного изучения, применяя разные виды носителей информации. Обучающий кейс – это набор учебно-методических материалов, который рассчитан на то, чтобы организовать работу по самостоятельному освоению главных положений дисциплины «Иностранный язык» и подготовке к зачету или экзамену. Предлагается многокомпонентная структура обучающего кейса, которая состоит из блоков: управляющий, информативный, практический и контролирующий. Управляющий блок служит для того, чтобы сориентировать студентов и в структуре обучающего материала кейса, и в какой последовательности изучать компоненты кейса (сначала теория, а потом практика). Данный блок может содержать рабочую программу дисциплины «Иностранный язык», перечень вспомогательной литературы, ссылки на электронные ресурсы и данные относительно организации самостоятельной деятельности студентов, которые можно показать как электронную заставку, что раскрывает процесс самостоятельной работы по иностранному языку. К ней прилагаются гиперссылки на ключевые материалы кейса.

Теоретический блок – это вторая составляющая обучающего кейса. Он презентует лекционный курс в электронном виде, словарь главных определений, которые раскрываются в рамках академической дисциплины, а может содержать электронные учебники или учебные пособия по иностранному языку. Учебные материалы, которые входят в информативный блок можно представлять как документы, выполненные в таких приложениях как Microsoft Word, Microsoft Power Point, и в формате HTML (как электронное учебное пособие). Как показывает практическое использование учебных кейсов, подобные форматы считаются более комфортными для восприятия информации с экрана монитора и подготовки печатных материалов. Практический блок содержит учебные материалы, предназначенные для самостоятельной работы, которая планируется в процессе изучения иностранного языка, и с целью подготовки к практическим занятиям. В данном блоке следует давать алгоритмизированные методические указания относительно выполнения заданий и в каком виде нужно представить результаты сделанной самостоятельной работы. В контролирующем блоке находятся материалы, которые требуются для самоконтроля студентов в процессе изучения иностранного языка. Например, текущие, промежуточные, итоговые тесты и задания для самоконтроля, и здесь же можно выкладывать перечень заданий к экзамену или зачету.

Любой учебный кейс содержит рабочую программу, информацию относительно организации процесса обучения, список обязательной и дополнительной литературы, тематический словарь, теоретический курс в виде электронных презентаций, задания и методические указания для тестов и самостоятельной работы студентов и материалы для самоконтроля.

Так как акцент делается на умение самостоятельно мыслить, преподносить свои идеи целевой аудитории, то технология кейсов отлично соответствует целям и задачам обучения иностранному языку студентов инженерно-педагогического профиля, так как он дает им возможность креативно использовать примененный языковой материал на базе своих профессиональных знаний. Однако следует отметить, что использование кейс-метода ограничивается уровнем языковой подготовки студентов, так как необходимо иметь достаточно хорошие знания в области фонетики, лексики, грамматики, а также владеть всеми видами речевой деятельности, а именно: чтением, говорением, аудированием и письмом. Следовательно, этот метод может быть рекомендован при работе со студентами старших курсов или с сильными группами I и II курсов. Ситуационная методика содержит в себе много методов обучения, но технологии стимулирования и мотивации учебно-воспитательной деятельности используются чаще и больше. Следовательно, кейс-метод является сложной конструкцией, которая включает в себя иные, более элементарные методы познания, а именно: прогнозирование, системный анализ, проблемный метод, игровые методы и прочие формы и методы обучения иностранному языку. Данная технология

ориєнтована не стільки отримати певні знання та вміння, скільки спробувати сформувати загальний інтелектуальний та комунікативний потенціал майбутнього інженера-педагога. Організуючи роботу студентів з кейсом, викладачеві слід пам'ятати, що навчальні кейси можуть містити реальні ситуації з практики, матеріали з вторинних джерел (наприклад, ЗМІ або Інтернету), вони можуть бути вигаданими, але в кожному випадку навчальна ситуація ретельно розробляється з урахуванням цілей навчання. Працюючи з навчальними ситуаціями, студент повинен навчитися аналізувати певну інформацію, відслідкувати причинно-наслідкові зв'язки, визначити головні завдання або проблеми та спробувати знайти своє власне рішення. Для більш ефективного використання кейс-методу викладач повинен заздалегідь подбати про те, щоб учням вистачило наявного мовного матеріалу для виконання поставлених завдань. Цілеспрямовані попередні повторення необхідного матеріалу або закріплення необхідних навичок при виконанні заздалегідь спланованих вправ. При використанні кейс-методу в практичній діяльності з навчання іноземних мов слід пам'ятати про основні положення цього методу: кейс-метод призначений для отримання знань по темі, істина в якій неоднозначна; в процесі співпраці викладача та студентів зусилля студентів спрямовані не на оволодіння готовими знаннями, а на їх формування; результатом такої діяльності є не тільки отримання знань, але й формування навичок та умінь навчальної роботи. Безсумнівно, такі навички та вміння будуть корисні в майбутній професійній діяльності інженерів-педагогів; важливим перевагою кейс-методу є формування цінностей, життєвих установок студентів.

При використанні даної технології в дистанційному навчанні залишається незмінно важливою роль викладача: згідно з тим, як змінюється характеристика студента, змінюється і роль викладача-інструктора. Він залучає студентів до діяльності, є модератором дискусій та ресурсів в процесі навчання, дає поради, оцінює, аналізує роботу студентів. Головною завданням викладача-інструктора є зробити процес навчання захоплюючим, насиченим, потрібним та корисним.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В поточний період кейс-метод є однією з небагатьох педагогічних технологій, яка дає студентам можливість навчитися ефективно ділитися ідеями, вибирати найкраще рішення, діючи в команді, демонструвати та покращувати аналітичні та оцінювальні навички та вміння, практично використовувати теоретичний матеріал. Впровадження навчальних кейсів в курс дистанційного навчання може гарантувати:

- вербальну комунікацію на іноземній мові, яку можна реалізувати як діалог студента з комп'ютером, з викладачем, взаємодія студентів між собою за допомогою інформаційних комп'ютерних технологій;
- розробку реальних, комунікативно-орієнтованих ситуацій спілкування на іноземній мові;
- застосування інформаційної підтримки (отримання, обробка, збереження та надання інформації) роботи студента.

Список використаної літератури:

1. Евдокимова М. Г. Комп'ютерні технології навчання іноземною мовою: методологічні та педагогічні аспекти / М. Г. Евдокимова // Телекомунікація та інформатизація освіти. – 2001. – № 4. – С.47-57.

2. Зміни в освітніх закладах: досвід дослідження методом кейс-стадій / [за ред. Г. Н. Прокументової]. – Томск : Вид-во Томського ун-ту, 2003. – С. 88-92.

3. Гейхман Л. К. Дистанційна освіта в світлі інтерактивного підходу / Л. К. Гейхман // Матеріали II міжнарод. наук.-практ. конф., 6-8 лютого 2007 р. – Пермь, 2006. – С. 25-32.

4. Daly P. Methodology for Using Case Studies in the Business English Language Classroom [Электронный ресурс] / Peter Daly // The Internet TESL Journal – 2002. – Vol. VIII, No. 11. – Режим доступу до журн.: <http://iteslj.org/>
5. Day J. International Legal English / J. Day, A. Krois-Linder. – Cambridge : Cambridge University Press, 2006. – 290 p.
6. Cotton D. Market Leader Upper-Intermediate Business English / D. Cotton, D. Falvey, S. Kent. – Longman : Pearson Education Limited, 2001. – 176 p.
7. Сидоренко А. И. Ситуационная методика обучения: Теория и практика / А. И. Сидоренко, В. И. Чуба. – Киев : Центр инноваций и развития, 2001. – 256 с.
8. Spodark E. Pedagogical Applications for the Single Computer Teaching Station: A Case Study / E. Spodark // Computer Assisted Language Learning. – 2000. – Vol.13, № 3.

References:

1. Evdokimova, MG 2001, 'Kompjuternye tehnologii obuchenija inostrannym jazykam: metodologicheskie i pedagogicheskie aspekty', *Telekommunikacija i informatizacija obrazovanija*, no. 4, pp.47-57.
2. Prozumentova, GN (ed.) 2003, *Izmenenija v obrazovatelnyh uchrezhdenijah: opyt issledovanija metodom kejs-stadi*, Izdatelstvo Tomskogo universiteta, Tomsk, pp. 88-92.
3. Gejhman, LK 2006, 'Distancionnoe obrazovanie v svete interaktivnogo podhoda', *Materialy II mezhdunarodnaja nauchno-prakticheskaja konferencija*, Perm, 6-8 fevralja, pp. 25-32.
4. Daly, P 2002, 'Methodology for Using Case Studies in the Business English Language Classroom', *The Internet TESL Journal*, vol. VIII, no. 11, <<http://iteslj.org/>>.
5. Day, J & Krois-Linder, A 2006, *International Legal English*, Cambridge University Press, Cambridge.
6. Cotton, D, Falvey, D & Kent, S 2001, *Market Leader Upper-Intermediate Business English*, Pearson Education Limited, Longman.
7. Sidorenko, AI & Chuba, VI 2001, *Situacionnaja metodika obuchenija: Teorija i praktika*, Centr innovacij i razvitija, Kiev.
8. Spodark, E 2000, 'Pedagogical Applications for the Single Computer Teaching Station: A Case Study', *Computer Assisted Language Learning*, vol.13, no. 3.

Стаття надійшла до редакції 01.10.2015р.